

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Затверджую:
Т.в.о. декана
юридичного факультету
Надія МОСКАЛЮК
« 31.08.2023 р.

Затверджую:
В.о. проєктора з
науково-педагогічної роботи
Віктор ОСУРОВЕРХОВ
« 31.08.2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни
«Право Європейського Союзу»

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань - 29 Міжнародні відносини
Спеціальність - 293 Міжнародне право
Освітньо-професійна програма - «Міжнародне право»

Кафедра міжнародного права та міграційної політики

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції	Практичні	ІРС	Тренінг, КПІЗ	СРС	Разом	Екзамен/Залік
Денна	3	5	28	14	3	6	69	120	Екзамен

31.08.2023
[Signature]

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 29 Міжнародні відносини спеціальності 293 Міжнародне право (затверджена Вченою Радою ЗУНУ, протокол № 9 від 26.05.2021 р.).

Робочу програму склала к.ю.н., доцент, доцент кафедри міжнародного права та міграційної політики Людмила САВАНЕЦЬ.

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри міжнародного права та міграційної політики, протокол № 1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри

Ярина ЖУКОРСЬКА

Розглянуто і схвалено групою забезпечення спеціальності 293 Міжнародне право, протокол № 1 від 31.08.2023 р.

Голова ГЗС

Ярина ЖУКОРСЬКА

Гарант ОП

Людмила САВАНЕЦЬ

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

Дисципліна «Право Європейського Союзу»	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань – 29 Міжнародні відносини	Статус дисципліни: обов'язкова Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 293 Міжнародне право	Рік підготовки - 3 Семестр – 5
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма – «Міжнародне право»	Лекції – 28 (год.) Практичні заняття – 14 (год.)
Загальна кількість годин –120	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота - 69 (год.) Тренінг, КПЗ – 6 (год.) Індивідуальна робота – 3 (год.)
Тижневих годин – 8 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у засвоєнні студентами знань щодо правових засад становлення Європейського Союзу, джерел та принципів права Європейського Союзу, основ побудови та функціонування інституційних органів Європейського Союзу, правового статусу людини і громадянина в Європейському Союзі. Особлива увага приділяється аналізу правових засад внутрішнього ринку та спільних політик Європейського Союзу, правовому регулюванню відносин між Україною та Європейським Союзом.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни полягає у формуванні розуміння сутності та особливостей права Європейського Союзу, основних теоретичних засад і генези європейської єдності, інституційних, правових, економічних аспектів функціонування Європейського Союзу, євроінтеграційної політики України.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- Здатність критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття міжнародного, європейського права, порівняльного правознавства, враховувати темпоральний чинник та прогнозувати основні напрямки розвитку правових систем.

- Здатність формувати судження у сфері міжнародного, європейського, національного права, порівняльного правознавства, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

- Здатність тлумачити і застосовувати право Європейського Союзу, брати участь у гармонізації законодавства України з правом ЄС, забезпечувати правове супроводження європейської та євроатлантичної інтеграції України.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» здійснюється на основі здобутих студентами знань з навчальних дисциплін «Політологія», «Історія міжнародного права», «Міжнародне публічне право (загальна частина)», що зумовлює більш ґрунтовне дослідження основних категорій і змісту права Європейського Союзу.

2.5. Результати навчання

- Знати і розуміти нормативні положення, доктрини і принципи функціонування міжнародної і національних правових систем, здійснювати на цій основі аналіз та кваліфікацію правових явищ, застосовувати міжнародно-правові норми та принципи в національній правовій системі.

- Аналізувати динаміку гармонізації законодавства України з правом Європейського Союзу, враховувати при розв'язанні складних професійних задач правові аспекти процесів європейської та євроатлантичної інтеграції.

- Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з актуальних питань європейської та євроатлантичної інтеграції, міжнародного, національного права та порівняльного правознавства.

- Формулювати висновки, розробляти рекомендації, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання проблем у сфері правотворчої, правоінтерпретаційної та правозастосовної діяльності.

- Знати сучасні наукові досягнення у сфері міжнародного та національного права, мати навички науково-дослідної роботи, інтерпретувати результати наукових досліджень та враховувати їх у практичній професійній діяльності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Становлення Європейського Союзу

Історичні передумови європейської інтеграції. Ранні проекти «об'єднаної Європи». Ідея Сполучених Штатів Європи. План Монне-Шумана. Етапи створення європейських співтовариств. Договори при формуванні Європейського Союзу. Основні завдання, сформульовані у Маастрихтському договорі. Амстердамський договір. Ніццький договір. Лісабонський договір. Основні символи Європейського Союзу. Прапор Європейського Союзу. Європейський гімн. Європейська валюта.

Тема 2. Джерела права Європейського Союзу

Поняття джерел права Європейського Союзу. Ключові цінності ЄС. Особливості джерел права ЄС. Класифікація джерел права ЄС. Первинне право і вторинне право Європейського Союзу. Джерела первинного права ЄС. Регламенти. Директиви. Рішення. Рекомендації. Принципи права Європейського Союзу. Принцип єдиної правосуб'єктності. Принцип субсидіарності. Принцип пропорційності. Принцип сумлінної співпраці. Принципи європейського врядування.

Тема 3. Інституційні органи Європейського Союзу

Основні засади створення та функціонування інститутів та органів Європейського Союзу. Система політичних інститутів і органів. Функції інституціонального механізму Європейського Союзу. Законодавча функція. Виконавча функція. Бюджетна функція. Європейський Парламент. Склад Європейського Парламенту. Депутат Європарламенту. Основні повноваження політичних груп. Голова Європейського Парламенту. Президія Європейського Парламенту. Конференція керівників Європейського Парламенту. Основні сфери повноважень Європарламенту. Європейська Рада. Члени Європейської Ради. Президент Європейської Ради. Рада Європейського Союзу. Формації Ради Європейського Союзу. Голова Ради Європейського Союзу. Генеральний Секретаріат Ради Європейського Союзу. Повноваження Ради Європейського Союзу. Європейська Комісія. Основні завдання Європейської Комісії. Склад Європейської Комісії. Процедура призначення Членів Єврокомісії. Повноваження Президента Єврокомісії. Судова система Європейського Союзу. Суд справедливості Європейського Союзу. Генеральні адвокати. Юрисдикція суду ЄС. Юрисдикція загального суду. Спеціалізовані суди. Європейський Центральний Банк. Функції Європейського Центрального Банку. Рахункова палата.

Тема 4. Членство в Європейському Союзі

Основні інтеграційні вимоги щодо членства держав у Європейському Союзі. Копенгагенські критерії. Основні етапи вступу до Європейського Союзу. Консультативний етап (оцінюючий етап). Переговорний етап. Перегляд права та його результати. Переговорна позиція (position paper). Процедура припинення та призупинення членства в Європейському Союзі.

Тема 5. Правовий статус людини і громадянина у праві ЄС

Становлення інституту громадянства в Європейському Союзі. Пропозиції І. Канта у «До вічного миру» (1795 р.) щодо глобалізації прав людини. Ідея загальноєвропейського громадянства Т.Маршалла та Д. Хельда. «Проблема дефіциту демократії». Заключний комюніке Паризького саміту 09–10 грудня 1974 р. Внесок Л. Тиндеманса у становлення ідеї громадянства ЄС. Права громадян Європейського Союзу за Маастрихтським та Лісабонським договором. Особливості громадянства Європейського Союзу. Права громадян ЄС. Концепція «цивільного громадянства». Принцип рівності. Принцип поваги прав людини та її основних свобод. Принцип гарантованості прав і свобод. Особисті права і свободи. Політичні права. Економічні, соціальні та культурні права. Хартія основних прав ЄС 2000 р. як основа конституції об'єднаної Європи. Особливості Хартії основних прав ЄС 2000 р. Структура Хартії основних прав ЄС 2000 р. Обмеження дії Хартії

основних прав ЄС 2000 р. Основи шенгенського права.

Змістовий модуль 2.

Тема 6. Вільний рух товарів у Європейському Союзі

Внутрішній ринок Європейського Союзу. Фіскальні заходи Європейського Союзу. Митний Союз. Заборона мита на імпорт та експорт до Європейського Союзу та всіх зборів, що мають еквівалентний характер. Заборона дискримінаційного оподаткування. Нефіскальні заходи Європейського Союзу. Кількісні обмеження та заходи, що мають еквівалентний характер. Обмеження імпорту. Обмеження експорту. Винятки із застосування статей 34, 35 Договору про діяльність Європейського Союзу.

Тема 7. Вільне пересування осіб у Європейському Союзі

Засади вільного пересування осіб. Вільне пересування працівників. Коло осіб, що можуть користуватися правом вільного пересування працівників. Право громадян Європейського Союзу на вільне пересування у межах Європейського Союзу. Однакове ставлення до громадян Європейського Союзу та членів їх родин. Право працівників та їх родин на постійне проживання після закінчення трудових відносин у державі-члені Європейського Союзу. Винятки щодо державних службовців. Обмеження вільного пересування громадян Європейського Союзу. Процесуальні гарантії вільного пересування громадян Європейського Союзу. Свобода ділового заснування в Європейському Союзі. Свобода ділового заснування компаній. Взаємне визнання професійних кваліфікацій та дипломів. Свобода надання та отримання послуг. Поняття послуги. Транскордонний характер послуг у праві Європейського Союзу. Свобода отримання послуг у Європейському Союзі та визначення кваліфікацій осіб, які надають послуги.

Тема 8. Свобода руху капіталів в Європейському Союзі

Поняття капіталу та руху капіталу. Принцип свободи руху капіталу. Винятки (дозволені обмеження) з принципу свободи руху капіталу та їх застосування. Особливості регулювання надання фінансових послуг і діяльності кредитних установ.

Тема 9. Спільна торгівельна політика Європейського Союзу

Гене́за спільної торгівельної політики та митного права Європейського Союзу. Митний Союз та митна територія Європейського Союзу. Виключна компетенція Європейського Союзу у сфері спільної торгівельної політики. Основні принципи Європейського Союзу щодо тарифного регулювання торгівлі товарами. Заходи Європейського Союзу щодо нетарифного регулювання торгівлі товарами.

Тема 10. Спільна митна політика та митне право Європейського Союзу

Система та джерела митного права Європейського Союзу. Спільний митний тариф Європейського Союзу. Види мит Спільного митного тарифу Європейського Союзу. Митний статус та походження товарів в Європейському Союзі. Визначення митної вартості товарів в Європейському Союзі. Митні процедури Європейського Союзу.

Тема 11. Конкурентна політика Європейського Союзу

Основні засади, принципи та джерела права конкуренції Європейського Союзу. Принципи правового регулювання конкуренції в Європейському Союзі. Розмежування компетенції Європейського Союзу та держав-членів та повноваження Європейського Союзу в сфері конкурентної політики. Правові наслідки порушення правил конкуренції Європейського Союзу. Правила конкуренції, що застосовуються до суб'єктів підприємницької діяльності Європейського Союзу. Поняття підприємств в праві Європейського Союзу. Доктрина європейського економічного суб'єкта господарювання в праві Європейського Союзу. Антиконтурентні угоди та картельна практика в праві Європейського Союзу. Визначення зловживання домінуючим становищем в праві Європейського Союзу. Контроль за концентраціями в праві Європейського Союзу. Правове регулювання надання державної допомоги в Європейському Союзі. Принципи правового регулювання надання державної допомоги державами-членами Європейського Союзу. Критерії сумісності державної допомоги із внутрішнім ринком Європейського Союзу.

Тема 12. Економічний та Валютний союз

Історія створення Економічного та Валютного союзу. Етапи створення Економічного та Валютного союзу. Наслідки запровадження єдиної європейської валюти (євро).

Тема 13. Спільна аграрна політика Європейського Союзу

Загальна характеристика спільної аграрної політики Європейського Союзу. Передумови спільної аграрної політики Європейського Союзу. Поняття та засади спільної аграрної політики Європейського Союзу. Завдання аграрної політики Європейського Союзу. Фінансування спільної аграрної політики Європейського Союзу. Поняття «сільськогосподарська продукція» і «сільськогосподарський товаровиробник» у праві Європейського Союзу. Правові інструменти спільної аграрної політики Європейського Союзу. Загальний огляд правових інструментів спільної аграрної політики Європейського Союзу. Сільськогосподарське ціноутворення. Інтервенційні закупівлі сільськогосподарської продукції. Премії і доплати сільськогосподарським товаровиробникам. Адміністративні обмеження обсягів сільськогосподарського виробництва. Регулювання експорту і імпорту сільськогосподарської продукції. Загальний огляд структурних перетворень у сільському господарстві Європейського Союзу. Загальна характеристика структуральної політики. Структурні перетворення сільського господарства нових держав-членів Європейського Союзу.

Тема 14. Право інтелектуальної власності у Європейському Союзі

Гармонізація права інтелектуальної власності у Європейському Союзі. Винаходи. Промислові разки. Торгові марки. Авторське право та суміжні права. Захист інтелектуальної власності. Принцип вільного руху товарів і право інтелектуальної власності в Європейському Союзі. Конкурентне право Європейського Союзу і право інтелектуальної власності.

Тема 15. Захист прав споживачів у Європейському Союзі

Історія становлення захисту прав споживачів у Європейському Союзі. Загальна характеристика спільної політики щодо захисту прав споживачів у Європейському Союзі. Система органів Європейського Союзу із захисту прав споживачів. Регулювання контрактних зобов'язань у праві Європейського Союзу. Регулювання якості послуг у Європейському Союзі. Регулювання надання фінансових послуг споживачам у Європейському Союзі. Регулювання надання туристичних послуг у Європейському Союзі. Регулювання надання послуг у сфері Інтернету та телекомунікацій у Європейському Союзі. Регулювання надання комунальних послуг у Європейському Союзі. Заборона нечесної комерційної практики та недобросовісної реклами у сфері захисту прав споживачів. Регулювання безпеки продуктів як складової частини захисту прав споживачів у Європейському Союзі. Розв'язання спорів за участю споживачів у Європейському Союзі.

Тема 16. Правове регулювання відносин між Україною та Європейським Союзом

Становлення та розвиток відносин між Україною та Європейським Союзом. Правові механізми співпраці між Україною та Європейським Союзом. Правові наслідки укладення угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Україна – кандидат на членство в Європейському Союзі.

**4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»**

№ п/п	Тема	Кількість годин					
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг, КПЗ	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1.							
1.	Становлення Європейського Союзу.	2	1	4	1	3	Поточне опитування, тести
2.	Джерела права Європейського Союзу.	2	1	4			Поточне опитування, кейси
3.	Інституційні органи Європейського Союзу.	2	2	5			Поточне опитування, кейси
4.	Членство в Європейському Союзі.	2	1	4			Поточне опитування, тести
5.	Правовий статус людини і громадянина у праві Європейського Союзу.	2	1	4			Поточне опитування, кейси
Змістовий модуль 2.							
6.	Вільний рух товарів у Європейському Союзі.	2	0,5	4	2	3	Поточне опитування, тести
7.	Вільне пересування осіб у Європейському Союзі.	2	0,5	4			Поточне опитування, кейси
8.	Свобода руху капіталів в Європейському Союзі.	2	1	4			Поточне опитування, кейси
9.	Спільна торгівельна політика Європейського Союзу.	2	1	4			Поточне опитування, тести
10.	Спільна митна політика та митне право Європейського Союзу.	2	0,5	4			Поточне опитування, кейси

11.	Конкурентна політика Європейського Союзу.	1	0,5	4			Поточне опитування, кейси
12.	Економічний та Валютний союз.	1	0,5	4			Поточне опитування, кейси
13.	Спільна аграрна політика Європейського Союзу.	1	0,5	5			Поточне опитування, тести
14.	Право інтелектуальної власності у Європейському Союзі.	1	1	5			Поточне опитування, кейси
15.	Захист прав споживачів у Європейському Союзі.	2	1	5			Поточне опитування, тести
16.	Правове регулювання відносин між Україною та Європейським Союзом.	2	1	5			Поточне опитування, кейси
	Всього	28	14	69	3	6	

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

Практичне заняття № 1

Тема: Становлення Європейського Союзу. Джерела права Європейського Союзу.

Мета: Здобути знання із передумов європейської інтеграції. Виявити особливості джерел права ЄС.

Питання для обговорення:

1. Історичні передумови європейської інтеграції
2. Етапи створення європейських співтовариств
3. Договори при формуванні Європейського Союзу
4. Основні символи Європейського Союзу
5. Поняття джерел права Європейського Союзу
6. Первинне право і вторинне право Європейського Союзу
7. Принципи права Європейського Союзу

Практичне заняття № 2

Тема: Інституційні органи Європейського Союзу.

Мета: Вивчити особливості інституційних органів Європейського Союзу.

Питання для обговорення:

1. Основні засади створення та функціонування інститутів та органів Європейського Союзу
2. Європейський Парламент
3. Європейська Рада
4. Рада Європейського Союзу
5. Європейська Комісія

6. Судова система Європейського Союзу
7. Європейський Центральний Банк
8. Рахункова палата

Практичне заняття № 3

Тема: Членство в Європейському Союзі. Правовий статус людини і громадянина у праві Європейського Союзу.

Мета: Здобути знання про набуття і припинення членства у Європейському Союзі та правовий статус людини і громадянина у праві Європейського Союзу.

Питання для обговорення:

1. Основні інтеграційні вимоги щодо членства держав у Європейському Союзі
2. Основні етапи вступу до Європейського Союзу
3. Процедура припинення та призупинення членства в Європейському Союзі
4. Становлення інституту громадянства в Європейському Союзі.
5. Особливості громадянства Європейського Союзу.
6. Хартія основних прав ЄС 2000 р. як основа конституції об'єднаної Європи.
7. Основи шенгенського права.

Практичне заняття № 4

Тема: Вільний рух товарів у Європейському Союзі. Вільне пересування осіб у Європейському Союзі. Свобода руху капіталів в Європейському Союзі

Мета: Закріпити знання про вільний рух товарів, вільне пересування осіб та свободу руху капіталів в Європейському Союзі.

Питання для обговорення:

1. Внутрішній ринок Європейського Союзу.
 2. Фіскальні та нефіскальні заходи Європейського Союзу.
 3. Кількісні обмеження та заходи, що мають еквівалентний характер.
 4. Засади вільного пересування осіб. Вільне пересування працівників.
 5. Коло осіб, що можуть користуватися правом вільного пересування працівників.
- Свобода ділового заснування в Європейському Союзі.
6. Свобода надання та отримання послуг.
 7. Поняття капіталу та руху капіталу. Принцип свободи руху капіталу. Винятки (дозволені обмеження) з принципу свободи руху капіталу та їх застосування.
 8. Особливості регулювання надання фінансових послуг і діяльності кредитних установ.

Практичне заняття № 5

Тема: Спільна торгівельна політика Європейського Союзу. Спільна митна політика та митне право Європейського Союзу. Конкурентна політика Європейського Союзу.

Мета: Здобути знання про спільну торгівельну та митну політику Європейського Союзу, конкурентну політику Європейського Союзу.

Питання для обговорення:

1. Генеза спільної торгівельної політики та митного права Європейського Союзу. Митний Союз та митна територія Європейського Союзу. Виключна компетенція Європейського Союзу у сфері спільної торгівельної політики.
2. Основні принципи Європейського Союзу щодо тарифного регулювання торгівлі товарами. Заходи Європейського Союзу щодо нетарифного регулювання торгівлі товарами.
3. Система та джерела митного права Європейського Союзу. Спільний митний тариф Європейського Союзу.
4. Види мит спільного митного тарифу Європейського Союзу. Митний статус та походження товарів в Європейському Союзі. Визначення митної вартості товарів в Європейському Союзі. Митні процедури Європейського Союзу.

5. Основні засади, принципи та джерела права конкуренції Європейського Союзу. Правила конкуренції, що застосовуються до суб'єктів підприємницької діяльності Європейського Союзу.

6. Антиконтурентні угоди та картельна практика в праві Європейського Союзу. Визначення зловживання домінуючим становищем в праві Європейського Союзу. Контроль за концентраціями в праві Європейського Союзу.

7. Правове регулювання надання державної допомоги в Європейському Союзі.

Практичне заняття № 6

Тема: Економічний та Валютний союз. Спільна аграрна політика Європейського Союзу. Право інтелектуальної власності у Європейському Союзі.

Мета: Набути знання про економічний та валютний союз, спільну аграрну політику та право інтелектуальної власності у Європейському Союзі.

Питання для обговорення:

1. Історія створення та етапи створення Економічного та Валютного союзу.
2. Наслідки запровадження єдиної європейської валюти (євро).
3. Загальна характеристика спільної аграрної політики Європейського Союзу. Поняття «сільськогосподарська продукція» і «сільськогосподарський товаровиробник» у праві Європейського Союзу.
4. Правові інструменти спільної аграрної політики Європейського Союзу.
5. Структурні перетворення у сільському господарстві Європейського Союзу.
6. Гармонізація права інтелектуальної власності у Європейському Союзі.
7. Принцип вільного руху товарів і право інтелектуальної власності в Європейському Союзі.
8. Конкурентне право Європейського Союзу і право інтелектуальної власності.

Практичне заняття № 7

Тема: Захист прав споживачів у Європейському Союзі. Правове регулювання відносин між Україною та Європейським Союзом

Мета: Вивчити засади захисту прав споживачів у Європейському Союзі, правове регулювання відносин між Україною та Європейським Союзом.

Питання для обговорення:

1. Історія становлення захисту прав споживачів у Європейському Союзі. Загальна характеристика спільної політики щодо захисту прав споживачів у Європейському Союзі.
 2. Система органів Європейського Союзу із захисту прав споживачів.
 3. Регулювання контрактних зобов'язань, якості послуг та безпеки продуктів у праві Європейського Союзу.
 4. Заборона нечесної комерційної практики та недобросовісної реклами у сфері захисту прав споживачів.
 5. Розв'язання спорів за участю споживачів у Європейському Союзі.
 6. Становлення та розвиток відносин між Україною та Європейським Союзом. Правові механізми співпраці між Україною та Європейським Союзом.
 7. Правові наслідки укладення угоди про асоціацію з Європейським Союзом.
 8. Україна – кандидат на членство в Європейському Союзі
-

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ) - форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. КПЗ виконують студенти самостійно під керівництвом викладачів, це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих у процесі лекційних, практичних занять.

Види КПЗ з навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу»:

- підготовка наукової статті або тез наукової доповіді до друку;
- участь у інтернет-конференціях;
- написання есе, виконання творчих завдань;
- рецензування наукових статей.

Вид КПЗ погоджується з кожним студентом окремо.
Теми КПЗ погоджуються також індивідуально.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

Самостійна робота, як одна із форм засвоєння навчального матеріалу у вільний від обов'язкових занять час і без участі викладача, передбачає особистісно-орієнтовану організацію самоосвіти студента. Організація самостійної роботи вимагає особливої уваги, тому що частина питань кожної теми виноситься на самостійне опрацювання студентами, а матеріал, передбачений для засвоєння під час самостійної роботи, виноситься на екзамен. Самостійна робота забезпечується необхідними навчально-методичними засобами (у тому числі конспектами лекцій, навчально-методичними розробками для самостійного вивчення дисципліни, періодичними виданнями). Студенти мають можливість самостійно опрацювати навчальний матеріал у бібліотеці, навчальних кабінетах і комп'ютерних класах з використанням мережі Інтернет, а також у домашніх умовах (при отриманні відповідного пакету навчально-методичної літератури).

№	Тематика
1.	Тема 1. Становлення Європейського Союзу.
2.	Тема 2. Джерела права Європейського Союзу.
3.	Тема 3. Інституційні органи Європейського Союзу.
4.	Тема 4. Членство в Європейському Союзі.
5.	Тема 5. Правовий статус людини і громадянина у праві Європейського Союзу.
6.	Тема 6. Вільний рух товарів у Європейському Союзі.
7.	Тема 7. Вільне пересування осіб у Європейському Союзі.

8.	Тема 8. Свобода руху капіталів в Європейському Союзі.
9.	Тема 9. Спільна торгівельна політика Європейського Союзу.
10.	Тема 10. Спільна митна політика та митне право Європейського Союзу.
11.	Тема 11. Конкурентна політика Європейського Союзу
12.	Тема 12. Економічний та Валютний союз
13.	Тема 13. Спільна аграрна політика Європейського Союзу
14.	Тема 14. Право інтелектуальної власності у Європейському Союзі.
15.	Тема 15. Захист прав споживачів у Європейському Союзі.
16.	Тема 16. Правове регулювання відносин між Україною та Європейським Союзом.

8. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

Тематика тренінгу

1. Організаційно-правові форми співробітництва України з Європейським Союзом.
2. План заходів з реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору
3. Цілі і способи наближення законодавства.
4. Чинні вимоги щодо відповідності законодавству ЄС.
- 5.

Порядок проведення тренінгу

1. Ознайомитися з положеннями установчих договорів ЄС.
2. Проаналізувати особливості прийняття держави до ЄС.
3. Представити результати аналізу конкретної теми тренінгу у вигляді командного проекту (наприклад, план заходів, передбачених в угоді про асоціацію).

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

В процесі вивчення дисципліни «Право Європейського Союзу» використовуються засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; залікове модульне опитування; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань і досліджень. Підсумковою формою контролю є екзамен. При вивченні навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» використовуються наступні методи навчання: лекції, практичні заняття, індивідуальні заняття, виконання наукових робіт під керівництвом викладача.

10. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Право Європейського Союзу» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Екзамен	Разом
20	20	20	40	100%
Усне опитування під час занять (1-5 теми) – 5 балів за тему – макс. 25 балів Модульна контрольна робота – макс. 75 балів	Усне опитування під час занять (6-16 теми) – 5 балів за тему – макс. 55 балів Модульна контрольна робота – макс. 45 балів	Підготовка КПЗ – макс. 40 балів. Захист КПЗ – макс. 40 балів Участь у тренінгах – макс. 20 балів	Теоретичні питання (2 питання) – по 30 балів, макс. 60 балів Кейс (1 кейс) – макс. 40 балів	100

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Право Європейського Союзу» визначається за шкалою оцінювання:

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Фліпчарт	1-16
2.	Ноутбук	1-16
3.	Проектор	1-16
4.	Пакет презентаційних матеріалів	1-16

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Barnard C. The Substantive Law of the EU: the four freedoms. Cambridge etc.: Cambridge University Press, 2022.
2. Bieker F. The right to data protection: individual and structural dimensions of data protection in EU law. The Hague, Netherlands; Berlin, Germany: Asser Press: Springer, 2022.
3. Bordin F.L. The European Union and customary international law. Cambridge GB: Cambridge University Press, 2022.
4. Brook Or. Non-competition interests in EU antitrust law: an empirical study of Article 101 TFEU. Cambridge etc.: Cambridge University Press, 2022.
5. Claici A. The Transformation of EU Competition Law. Alphen aan den Rijn : Wolters Kluwer Law International, 2023.
6. Craig P., Burca, Grainne de. EU Law: Text and Materials. 5th ed. Oxford University Press, 2019.
7. Crijns J.H. Haentjens M. The enforcement of EU financial law. Oxford etc.: Hart, 2022.
8. Fox E.M., Auteur G.D. EU competition law : cases, texts and context. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer Law International, 2023.
9. Galli F. Algorithmic marketing and EU law on unfair commercial practices. Cham, Switzerland: Springer, 2022.
10. Hix S. The Political System of the European Union / Simon Hix and Bjorn Hoyland. 3-rd ed. Houndmills : Palgrave Macmillan, 2021.

11. Kaczorowska A. European Union Law. 3rd ed. London, Routledge, 2021.
12. Kokott J. EU tax law: a handbook. München: Beck; Oxford: Hart; Baden-Baden: Nomos, 2022.
13. Lasok D., Bridge J. W. Law and Institutions of the European Communities. L., 2020.
14. Marguand D. The End of the West: The Once and Future of Europe / David Marguand. 1st ed. Princeton: Princeton University Press, 2021. 224 p.
15. Traversa E. Tax nexus and jurisdiction in international and EU law. Amsterdam The Netherlands: IBFD, 2022.
16. Tsourdi E., Bruycker P. Research handbook on EU migration and asylum law. Cheltenham; Northampton, MA: Edward Elgar Publishing, 2022.
17. Vavoula N. Immigration and privacy in the law of the European Union: the case of information systems. Leiden; Boston: Brill Nijhoff, 2022.
18. Velyvyte V. Judicial authority in EU Internal Market Law: implications for the balance of competences and powers. Oxford etc.: Hart Publishing, 2022.
19. Ziegler K.S., Päivi J. Research handbook on general principles in EU law: constructing legal orders in Europe. Cheltenham GB; Northampton Mass.: Edward Elgar Publishing, 2022.
20. Антоненко М. І. Розвиток транскордонного співробітництва в Європі. Держава і право : збірник наукових праць: юридичні науки. К. : Інститут Держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2018. С. 61 - 74.
21. Аракелян М. Р. Право Європейського Союзу: підручник / М. Р. Аракелян, М. Д. Василенко. О. : Фенікс, 2019. 390 с.
22. Березовська І. А. Лісабонський договір як правова основа для регулювання зовнішніх зносин Європейського Союзу. *Часопис Київського університету права*. 2021. № 1. С. 307–311.
23. Грицаєнко Л. Становлення Європейського Союзу як суб'єкта міжнародного права. *Європейське право*. 2018. № 1. С. 84–89.
24. Грінєнко О. Європейська політика сусідства як підґрунтя для співробітництва Європейського Союзу з Україною. *Європейське право*. 2019. № 2/4. С. 208–214.
25. Дайнен Д. Дедалі міцніший союз: Пер. з англ. К.: К.І.С., 2019. 520 с.
26. Зіглер К. Міжнародне право та Право Європейського Союзу: між асиметричною конституціоналізацією та фрагментацією. *Європейське право*. 2018. № 1. С. 32–47.
27. Карпенко Г. Л. Митне право Європейського Союзу : навч.-метод. посіб. / Г. Л. Карпенко, Н. О. Коваль, О. Є. Панфілова ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". Одеса : Фенікс, 2020. 116 с.
28. Копійка В. В. Європейський Союз: історія і засади функціонування. К. : Знання, 2019. 751 с.
29. Мудрий Я. Словник-довідник термінів з європейської інтеграції. К. : Міленіум, 2019. 588 с.
30. Право Європейського Союзу (в питаннях і відповідях): навч.-довід. посіб. / [Т. М. Анакіна та ін.] ; за заг. ред. І. В. Яковюка. Вид. 2-ге, випр. Харків : Право, 2020. 171 с.
31. Право Європейського Союзу: основи теорії : підручник / [Т.М. Анакіна та ін.] ; за заг. ред. І.В. Яковюка. Харків : Право, 2021. 357 с.
32. Право Європейського Союзу: підручник / за ред. Р.А. Петрова. Харків: «Право», 2021. 482 с.
33. Право Європейського Союзу. Європейське право прав людини (в питаннях і відповідях) : навч.-довідк. посібник / [Т.М. Анакіна та ін.] ; за заг. ред. І.В. Яковюка. Харків : Право, 2021. 254 с.
34. Рим О.М. Трудове право Європейського Союзу : монографія. Львів : Галич-Прес, 2020. 595 с.
35. Рудік О. М. Вироблення політики та ухвалення рішень в ЄС : навч. посіб.. К. : Міленіум, 2019. 278 с.
36. Смирнова К. Імплементация положень про конкуренцію в Угоді про асоціацію між

Україною та Європейським Союзом. *Право України*. 2019. № 8. С. 75 - 82.

37. Тичина В.П. Правові цінності Європейського Союзу : навч. посібник. Харків : Право, 2023. 114 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- Офіційний веб-сайт Європейського Союзу – https://europa.eu/european-union/index_en - <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>
- Офіційний веб-сайт Суду Європейського Союзу - https://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/de/ Офіційний веб-сайт Європейської Комісії <https://ec.europa.eu/>
- Європейський суд з прав людини (офіційний веб-портал) – <http://www.echr.coe.int/echr/>
- Національна академія наук України (головний портал) – <http://www.nas.gov.ua/Pages/default.aspx>
- Національна академія правових наук України – <http://www.apnu.kharkiv.org/>
- Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України – <http://www.niss.gov.ua>
- Урядовий портал (єдиний веб-портал органів виконавчої влади України) – <http://www.kmu.gov.ua/control/>